

ΒΟΥΛΗ – 09/02/2023

ΚΩΔΙΚΑΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΟΜΙΛΙΑ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ & ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑΝΝΗ ΠΛΑΚΙΩΤΑΚΗ

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι Βουλευτές

Πιστεύω ότι δεν χωρά αμφιβολία και είναι κοινή η διαπίστωση από τις συζητήσεις του νομοσχεδίου για την αναμόρφωση του Κώδικα Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου, τόσο εκείνων που προηγήθηκαν στην αρμόδια Επιτροπή της Βουλής αλλά και κατά τη σημερινή στην Ολομέλεια, ότι η Εθνική μας Αντιπροσωπεία βρίσκεται ενώπιον μια ιστορικής στιγμής, μιας πραγματικά τομής στο ναυτικό θεσμικό πλαίσιο, μιας ημέρας ορόσημο για κάθε φορέα, δημόσιο ή ιδιωτικό, που εμπλέκεται με οιονδήποτε τρόπο στο ναυτιλιακό γίνεσθαι της Χώρας μας.

Είχα την ευκαιρία να το επισημάνω, αλλά νιώθω υποχρεωμένος να επαναλάβω ότι ο νέος Κώδικας δεν αποτελεί μια απλή νομοθετική πρωτοβουλία, δεν συνιστά έναν απλό τυπικό νόμο του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.

Οποιοσδήποτε προσεγγίζει το νομοσχέδιο με διάθεση απλής αντιπολιτευτικής τακτικής, επιτρέψτε μου να πω, στερεί τον εαυτό του από την ιστορικότητα της στιγμής και τη μεγαλειώδη προσφορά που ο αναμορφωμένος Κώδικας θα προσφέρει στη ναυτιλιακή μας κοινότητα και όχι μόνο. Με υπερηφάνεια μπορώ να δηλώσω ενώπιον σας ότι ο νέος Κώδικας ήδη προσελκύει το διεθνές ενδιαφέρον και πρόκειται άμεσα μετά την ψήφισή του να αρχίσει και η έκδοση της αγγλικής του απόδοσης.

Η αναμόρφωση του Κώδικα Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου αποτελεί, κατ ουσία, μια ευτυχή συγκυρία πολλών παραγόντων:

- Η υπερωρίμανση των συνθηκών που έχουν διαμορφωθεί στο εθνικό και διεθνές ναυτιλιακό περιβάλλον, νομικό και επιχειρηματικό.
- Η προ πολλού διαπιστωθείσα ανεπάρκεια του ισχύοντος Κώδικα να ανταποκριθεί στο θεσμικό ρόλο για τον οποίο θεσπίστηκε 65 ολόκληρα χρόνια πριν.
- Η συναντίληψη της περί τη ναυτιλία κοινότητας, στην οποία βεβαίως περιλαμβάνεται η ακαδημαϊκή καθώς και εξέχοντες δικαστές με εξαιρετη εμπειρία στα ναυτιλιακά δικαστικά δρώμενα, ότι απαιτείται πλέον μια ρηξικέλυθη αναθεώρηση του ιδιαίτερου αυτού μέρους του νομικού μας συστήματος.
- Την ισχυρή και αταλάντευτη βούληση της σημερινής Κυβέρνησης να παραδώσει στο ναυτιλιακό μας κόσμο ένα σύγχρονο νομοθέτημα ικανό να καλύψει θεσμικά τον εξόχως και διαρκώς μεταβαλλόμενο χώρο της σύγχρονης ναυτιλίας και, ταυτόχρονα, να συνεισφέρει ουσιαστικά στην περαιτέρω ανταγωνιστικότητα της ελληνικής ναυτιλίας.

Στην προσπάθεια αυτή, η συμβολή της Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής είναι ανεκτίμητη. Υπό την προεδρία της καθηγήτριας του Πανεπιστημίου Αθηνών κας Λίας Αθανασίου και τη συμμετοχή έγκριτων πανεπιστημιακών, δικαστικών, ναυτιλιακών δικηγόρων, φορέων της ναυτιλίας και στελεχών του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, έφεραν εις πέρας ένα μεγαλειώδες έργο. Νιώθω, λοιπόν, την υποχρέωση να αναφέρω τα ονόματά τους από το βήμα της Βουλής και να απευθύνω δημόσια τα ειλικρινή μου συγχαρητήρια και ευχαριστήρια στους:

- Κυριάκο Οικονόμου, επίτιμο αρεοπαγίτη αναπληρωτή Πρόεδρο,

- Αχιλλέα Μπεχλιβάνη, επίκουρο καθηγητή Εμπορικού και Οικονομικού Δικαίου της Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
- Βικτώρια Αθανασοπούλου, επίκουρη καθηγήτρια Ναυτικού Δικαίου του Πανεπιστημίου Αιγαίου,
- Δημήτριο Χριστοδούλου, επίκουρο καθηγητή Εμπορικού Δικαίου της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών,
- Αναστάσιο Αναστασίου, εφέτη στο Εφετείο Πειραιά,
- Αικατερίνη Πέππα και Κωνσταντίνο Αντωνόπουλου από την Ένωση Ελλήνων Εφοπλιστών,
- Γεώργιο Θεοχαρίδη, καθηγητή Διεθνούς Ναυτικού Δικαίου του Διεθνούς Ναυτιλιακού Πανεπιστημίου Μάλμε της Σουηδίας,
- Μανώλη Κωνσταντινίδη, δικηγόρο,
- Βασίλειο Βερνίκο, Νικόλαο Γερασίμου και Πολυχρόνη Περιβολάρη, δικηγόρους Πειραιώς και μέλη του διοικητικού συμβουλίου της Ελληνικής Ένωσης Ναυτικού Δικαίου,
- Πλοίαρχο Λιμενικού Σώματος Χρήστο Κοντορουχά, , Διευθυντή Ποντοπόρου Ναυτιλίας του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής,
- Αντυπλοίαρχο ΛΣ Δημήτριο Στρατή, Τμηματάρχη Μητρώων Πλοίων
- Πλωτάρχη ΛΣ Χριστίνα Τζαλαβρά από την ίδια Διεύθυνση,
- Πλοίαρχο Λιμενικού Σώματος Αντώνιο Δουμάνη, , Διευθυντή Ναυτικής Εργασίας του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, και
- Πλωτάρχη Ελευθέριο Βαλεργάκη, Τμηματάρχη Εργασιακών Σχέσεων της ίδιας Διεύθυνσης.
- Την υποστηρικτική ομάδα της Επιτροπής από την Γενική Γραμματεία Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων, το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικών Υποθέσεων και το Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Για όσους και όσες εξ' αυτών κατάφεραν να βρίσκονται απόψε στα θεωρεία της Βουλής και να παρακολουθούν τη σημερινή συνεδρίαση, να δηλώσω ότι πραγματικά μας τιμούν με την παρουσία τους.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Αν χρειάζοταν να συνοψίσω σε μία φράση τη σημασία του νομοσχεδίου που το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής φέρνει σήμερα στο Σώμα για ψήφιση θα έλεγα το εξής:

«Φέρνουμε το ρυθμιστικό πλαίσιο της ναυτιλίας, και όλων των ιδιωτικών εννόμων σχέσεων που αφορούν την λειτουργία του πλοίου επιτέλους στον 21ο αιώνα! Αντάξια της διεθνούς δυναμικής της ναυτιλίας μας και ισότιμα, αν όχι περισσότερο πρωτοποριακά, με τις κυριότερες αλλοδαπές έννομες τάξεις».

Με βάση αυτή τη σύνοψη, επιτρέψτε μου να θέσω υπόψη σας και να τονίσω επιγραμματικά τα εξής:

Με την ανάληψη των καθηκόντων μου το 2019 παρέλαβα ένα πλέγμα νομοθετημάτων, πολλά εκ των οποίων ήταν είτε παντελώς παρωχημένα, είτε ακατάλληλα να ανταποκριθούν στις ταχέως μεταβαλλόμενες συνθήκες της τεχνολογίας και της διεθνούς ναυτιλιακής πρακτικής.

Ο γνωστός σε όλους ΚΙΝΔ, υιοθετημένος το 1958, ήταν ίσως το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα.

Η νομοθετική πρωτοβουλία της αναθεώρησής του ήταν ταυτόχρονα μία πρόκληση, ένα στοίχημα και ένας συμβολισμός.

Είχα εξαρχής συνείδηση της δυσκολίας, του κόπου και του χρόνου που απαιτούσε η ευόδωση του εγχειρήματος.

Και είναι αλήθεια ότι αντιμετωπίσαμε στο Υπουργείο μας επείγοντα θέματα, τέτοιας έκτασης και τέτοιας έντασης (αρκεί να σας θυμίσω τις συνεχιζόμενες μεταναστευτικές ροές, την προστασία των ναυτικών και των πλοίων μας κατά τη διάρκεια της πανδημίας, τις συνέπειες της εισβολής της Ρωσίας στις θαλάσσιες μεταφορές και άλλα πολλά), που τα πιο μακρόπνοα σχέδια θα μπορούσαν να μπουν σε δεύτερη μοίρα. Όμως δεν συνέβη τελικά.

Η γήρανση του Κώδικα παρέμενε ωστόσο ένα πρόβλημα που διαρκώς επιδεινωνόταν.

Ο νόμος αυτός που μέχρι τώρα ισχύει, στην ουσία ισχύει μόνο στα χαρτιά στο μεγαλύτερό του μέρος: πάνω από τις μισές του διατάξεις έχουν καταργηθεί σιωπηρώς, ή έχουν πέσει σε αχρησία ή συρρικνωθεί, ανάλογα με το πώς ερμηνεύει κανείς τη διατήρησή τους.

Οι διεθνείς ναυτιλιακές συμβάσεις, που κυρώσαμε, στην κυριολεξία πριόνισαν τη συνοχή του, προκαλώντας ρήγμα μεταξύ των διεθνών κανόνων και του εθνικού μας Κώδικα.

Οι τεχνολογικές και οργανωτικές εξελίξεις που χαρακτηρίζουν τον τομέα της ναυτιλίας τις τελευταίες δεκαετίες, επηρεάζοντας δραστικά την κατασκευή, λειτουργία και εκμετάλλευση του πλοίου, του έδωσαν τη χαριστική βολή και κατέστησαν επιτακτική την ανάγκη αναμόρφωσης του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου.

Η αλήθεια είναι πως προσπάθειες αναμόρφωσης έχουν γίνει και στο παρελθόν, περισσότερες μάλιστα της μίας φορές.

Αν δεν απατώμαι, η πλειοψηφία αυτών υπό την προεδρία του αείμνηστου Καθηγητή του Ναυτικού Δικαίου Αντώνη Αντάπαση. Καμία δεν ολοκληρώθηκε, εκτός από μία: Αυτή που φέρνω σήμερα ενώπιόν σας.

Σε αυτό το σημείο θέλω να σταθώ.

Η ταπεινή μου γνώμη είναι ότι αυτό συνδέεται, κατ' αρχήν, με μία θέση αρχής, την οποία πρεσβεύω και την οποία επιδιώκω να υλοποιώ, όσο τούτο είναι εφικτό: Ότι κάθε εγχείρημα εκσυγχρονισμού, για να είναι αποτελεσματικό και χρήσιμο, πρέπει να ολοκληρώνεται σε ένα εύθετο χρονικό διάστημα. Αυτό εξαρτάται, με τη σειρά του, από την επιλογή προσώπων και τη μέθοδο εκπόνησης.

Όπως ήδη ανέφερα, η Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή συγκροτήθηκε από πρόσωπα με αναμφισβήτητα υψηλή τεχνογνωσία στο αντικείμενο του ναυτικού δικαίου, και μάλιστα αλληλοσυμπληρούμενη.

Οι πλέον ειδικοί εκπρόσωποι του ακαδημαϊκού χώρου, από πανεπιστήμια της χώρας και της αλλοδαπής, δικαστικοί λειτουργοί εγνωσμένου κύρους με εμπειρία στο συγκεκριμένο αντικείμενο,

νομικοί της πράξης με πολυετή άσκηση ναυτικής δικηγορίας, έμπειρα και καταρτισμένα υπηρεσιακά στελέχη του Υπουργείου Ναυτιλίας.

Από τη σύστασή της, τον Μάρτιο του 2021, η Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή εργάστηκε αδιαλείπτως, άνευ οιασδήποτε αμοιβής, για περίπου δύο έτη.

Διεξήγαγε 25 πολύωρες συνεδριάσεις ολομέλειας, και δεκάδες άλλες σε επίπεδο θεματικών υπο-επιτροπών. Σε αυτές να προστεθεί μεγάλος όγκος ατομικής εργασίας, ερευνητικής και νομολογιακής.

Τα μέλη της οργανώθηκαν σε 12 υποεπιτροπές, όσες και τα Μέρη του Κώδικα, και επεξεργάστηκαν εισηγήσεις, έχοντας λάβει υπόψη τα ισχύοντα στις πιο σύγχρονες αλλοδαπές νομοθεσίες αλλά και στους διεθνούς οργανισμούς που νομοθετούν στον τομέα της ναυτιλίας και της θαλάσσιας μεταφοράς.

Ελήφθησαν υπόψη όλες ανεξαιρέτως οι παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν από τον φορέα εκπροσώπησης της ναυτεργασίας. Αξιολογήθηκαν οι υποβληθείσες κατά τη διαβούλευση παρατηρήσεις. Ελήφθησαν υπόψη σχόλια των φορέων καθώς και Συναδέλφων Εισηγητών στο πλαίσιο της Επιτροπής Παραγωγής και Εμπορίου της Βουλής.

Σας υποβάλλω λοιπόν προς ψήφιση έναν νέο Κώδικα:

- Που περιέχει πλέον ένα «δίκαιο σαφές», δηλ. ένα δίκαιο που προάγει την προβλεψιμότητα και την ασφάλεια δικαίου- αυτό που οφείλαμε ως Πολιτεία στον δικαστή, στον νομικό της πράξης, στον ναυτιλιακό επιχειρηματία και στον ναυτικό.
- Που είναι εξωστρεφής, με το βλέμμα στραμμένο στο διεθνές περιβάλλον και τις διεθνείς υποχρεώσεις της Χώρας μας
- Που σέβεται και προάγει την ελληνική σημαία, αντί να θέτει προσκόμματα
- Που σέβεται το ανθρώπινο δυναμικό της ναυτιλίας
- Που σταθμίζει ικανοποιητικά την αναγκαιότητα αλλαγών και τη σταθερότητα
- Που ρυθμίζει ότι είναι απαραίτητο, χωρίς να αναχαιτίζει την εξέλιξη
- Που εκσυγχρονίζει τη λειτουργία των βασικότερων εννόμων σχέσεων, ρυθμίζοντας για πρώτη φορά υφιστάμενες δράσεις (π.χ. διαχείριση πλοίων, παραγγελία μεταφοράς, γυμνή ναύλωση) αλλά και νέες συμβατικές μορφές, νέους θεσμούς (π.χ. συνδυασμένη μεταφορά), νέα έγγραφα μεταφοράς, ενώ παράλληλα αναμορφώνει προγενέστερες ατελείς ρυθμίσεις
- Που ενσωματώνει τις μεγαλύτερες τεχνολογικές και οργανωτικές μεταβολές, όπως αποτυπώνονται στη ναυτιλιακή πρακτική
- Που δημιουργεί το θεσμικό περιβάλλον για την ψηφιοποίηση κομβικών δημόσιων και ιδιωτικών λειτουργιών
- Που ενισχύει την διαφάνεια για τον συναλλασσόμενο
- Που ενισχύει, τέλος, την ανταγωνιστικότητα και την έλξη του ελληνικού νομοθετικού πλαισίου και του ελληνικού νηολογίου.

Κυρίες και κύριοι Βουλευτές,

Το σημερινό νομοσχέδιο του Υπουργείου Ναυτιλίας, πλέον του Κώδικα, περιλαμβάνει και ορισμένες πρόσθετες διατάξεις, αναγκαίες για τη ρύθμιση ορισμένων σημαντικών ζητημάτων.

Να τονίσω, καταρχήν, τη διάταξη για την τιμητική απονομή βαθμού στον ήρωα του Λιμενικού Σώματος Μαρίνο Ζαμπάτη που έπεσε στο καθήκον το 1997 και, με την ευκαιρία αυτή, να απονεύμω τα εύσημα στο Λιμενικό Σώμα για την τεράστια προσφορά του στην Πατρίδα στον καθημερινό αγώνα του σε κάθε πεδίο της αποστολής του και, ιδιαίτερα, στο Ανατολικό Αιγαίο όπου προασπίζεται τα εθνικά και ευρωπαϊκά θαλάσσια σύνορα με αυταπάρνηση και αξιοθαύμαστη γενναιότητα.

Στο πλαίσιο της αναγνώρισης και του σεβασμού προς αυτή την άοκνη προσπάθεια, προωθούμε επιπλέον διατάξεις που διευκολύνουν τον υπηρεσιακό βίο των στελεχών του Λιμενικού Σώματος και των οικογενειών τους.

Επίσης, με την εισηγούμενη τροπολογία, προσδιορίζουμε για πρώτη φορά την έννοια του παραδοσιακού σκάφους και συστήνουμε το ειδικό Μητρώο στο οποίο αυτά θα καταγράφονται.

Αναφέροντας όλα τα παραπάνω, γίνεται πιστεύω απολύτως κατανοητή η σημασία και η προσφορά του σημερινού νομοσχεδίου σε όλους τους μελλοντικούς χρήστες των διατάξεών του, στην ίδια την Πατρίδα μας και το μεγάλο της Εθνικό Κεφάλαιο, την ελληνική ναυτιλία.

Καλώ, επομένως, την Βουλή και τα κόμματα να υπερβούν την πολιτική τους σκοπιμότητα, να συνειδητοποιήσουν την ιστορικότητα της στιγμής και να αντιληφθούν την βαρύνουσα σημασία του αναθεωρημένου Κώδικα Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου και να δώσουν την θετική τους ψήφο σε αυτό το νομοσχέδιο.

Εν τέλει, η Ιστορία μας κρίνει όλους και κρίνει τα πάντα.

Ευχαριστώ πολύ